

Tanıtım

Tema: **Anlam Arayışı**

Konu: **Hikâye (Öykü)**

Alt Konu: **Hikâyenin Yapısı, Hikâyede Şahıs Kadrosu, Hikâyede Anlatıcı, Hikâyede Bakış Açıları**

Temanın Amacı: Okunan bir hikâye metnindeki şahıs kadrosunu, hikâyedeki anlatıcıyı belirleyebilme, hikâyede örneklendirilen bakış açılarını kavrayabilme

Anahtar Kavramlar: Mekân, zaman, anlatıcı, olay örgüsü

Hikâye

Hikâyede Şahıs Kadrosu

- Hikâyenin yapı unsurlarından biri de “kişi”dir.
- Hikâyede anlatılan olayları veya durumları yaşayan kişidir.
- Hikâyedeki **kişi sayısı sınırlıdır**.
- Hikâyedeki kişiler tip olarak ele alınır ve ayrıntılı bir şekilde incelenmez. Tip, **benzerlerinin niteliklerini üzerinde toplayan** kişilerdir. Kişiler; “çalışkanlık, korkaklık” gibi tek yönleriyle anlatılır. Kahramanın **kendine özgü ayırt edici özellik taşımasına** karakter denir.

Örnek 1

---, anlatmaya bağlı metinlerde toplumsal tabakayı değil, kendini temsil eder. Hikâye ve romanlarda kendi iç dünyası, şahsiyeti, başkalarına benzemeyen yönleri ile ön plandadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Karakter B) Tip C) Kahraman
D) Söyleyici E) Anlatıcı

Parçadaki “toplumsal tabakayı değil, kendini temsil eder, başkalarına benzemez” ifadeleri “karakter” kavramıyla ilgilidir.

Cevap A

Hikâyede Anlatıcı

- Anlatmaya bağlı edebî metinlerde **yazar, olayın nasıl gerçekleştiğini ya kendisi anlatır ya da başka bir kişinin ağzından anlatır**.

- Hikâyedeki olay ve kişilerle ilgili her şey anlatıcıdan öğrenilir.
- Hikâyenin anlatıcısı, olay örgüsünü aktarırken kendine özgü bir bakış açısı geliştirebilir.

Önemli

Hikâyede anlatıcı yani aktaran, her zaman yazarın kendisidir. Yazar, bunu ya başkası aracılığıyla ya da kendi gerçekleştirebilir.

Önemli

Anlatıcı, anlatmaya bağlı metinlerde (romanı, hikâyeyi...) okuyucu, dinleyici durumundaki bizlere anlatan varlıktır. Bu metinlerin anlatıcıları gerçek birer kişidir.

Örnek 2

Hikâyede “anlatıcı” kavramıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hikâyede olay örgüsünü aktaran kurmaca kişidir.
B) Anlatıcıyı var eden eserin yazarıdır.
C) Hikâye kurgusunda anlatıcı, mekân ve zamandan bağımsızdır.
D) Hikâyelerde genellikle üç çeşit anlatıcıya bağlı bakış açısı vardır.
E) Bir hikâyede farklı anlatıcı türleri örneklendirilebilir.

A, B, D, ve E seçeneklerinde yer alan yargılar, anlatıcıyla ilgili olarak söylenebilir. C’de verilen yargı yanlıştır. Anlatıcı, hikâyenin yapı unsurlarından bağımsız olamaz.

Cevap: C

Hikâyede Bakış Açıları

Herhangi bir varlık, olay ve insan karşısında sahip olduğumuz dünya görüşü, hayat tecrübesi, kültür, yaş, cinsiyet, ruh hâli veya yere göre aldığımız algılama, idrak etme ve yargılama tavrıdır.

Kahraman Anlatıcının Bakış Açısı

- Hikâyedeki olayların **birinci kişi ağızından** anlatıldığı bakış açısıdır.
- Bu bakış açısında olayların aktarımı "ben" dili üzerine kuruludur.
- Anlatıcının bildikleri; kahramanın anlattıkları, gördükleri, duydukları ve bildikleri ile sınırlıdır.

Örneğin

Balkondaki birlikteliğimiz ayrılığı besliyordu kuşkusuz. Susuyorduk. Dalıp gitmeler, birbirimize doğru eriyip akarcasına gülümsemeler, kirpik düşürüp kaş kaldırmalar sözlerden daha anlamlıydı. Çay içmiş miydik o gün, bilmiyorum. Birkaç dakika, saat, gün ya da yıl sonra ben ayağa kalkmıştım. Gidiyordum. Dudaklarımın kenarında bir bilmeceyi çözememenin sıkıntısı. Balkondan salona, salondan antreye, kapıya ve merdivenlere yürüdüğümü anımsamıyorum. Yürümemişimdir belki, balkon kuşları gibi uçmuş gitmişimdir. Gökyüzünün rengine dönüşe dönüşe gözden yiterken bakmışsındır arkamdan...

(Hasan Ali Toptaş, *Balkon*)

Gözlemci Anlatıcının Bakış Açısı

- Hikâyedeki anlatıcının, **olay örgüsünü sadece gözlemlemekle yetinip aktardığı** bakış açısıdır.
- Bu bakış açısında anlatıcı, yansıtıcı konumundadır.
- Anlatıcı hem üçüncü tekil hem de birinci tekil olabilir.
- Anlatıcı, bir kamera tarafsızlığıyla olayları aktarır.

Örneğin

Badem bahçesinin yanı geniş bir bağdı. Beyaz taşlardan yapılmış kısa bir duvarın ötesindeki harabe vadiye kadar iniyordu. Bağın ortasındaki yıkık kulübenin kapısız girişinden bir ihtiyar çıktı. Saçı sakalı bembeyazdı. Elleri, ayakları titriyordu. Gök kadar boş, gök kadar sakin duran denize baktı, baktı. "Hayırdır inşallah!" dedi. Duvarın dibindeki taş yığınlarına çöktü. Başını ellerinin arasına aldı. Sırtında yırtık bir çuval vardı. Yine başını kaldırdı. Gökle denizin birleştiği dumandan çizgiye baktı ama görünürde bir şey yoktu.

(Ömer Seyfettin, *Forsa*)

Hakim (Tanrısal/İlahi) Bakış Açısı:

- Hikâyedeki **anlatıcının her şeyi bildiği bakış açısıdır.**
- Anlatıcı; kahramanların zihinlerinden geçenleri, duygularını, gelecekte olacakları bütün ayrıntılarıyla bilir.
- Anlatım **üçüncü kişinin ağızından yapılır.**
- Anlatıcı, anlattığı olayların dışında durur; gören durumundadır.

Örneğin

Küçük Hasan, hiçbir şey düşünmeden ilerliyordu. Ne evde kendisinin dönmesini bekleyen iki küçük kardeşi ne de dört saat uzaktaki nahiye merkezinde hizmetçilik yapan anası bu anda aklında değildi. Ayrarını satıp satamayacağını da düşünmüyordu. Kafasında yalnız bir şey vardı: Bu yolu tekrar yürüme, geri dönmek mecburiyeti... Uzun bir ağlamanın sonundaymış gibi içini çekti. Maşrapayı tuttuğu sol elinin çatlaklarla örtülü üst tarafı ile burnunu sildi. Gözlerini ileri çevirince istasyona yaklaştığını gördü.

(Sabahattin Ali, *Ayran*)

Örnek 3

Bünyamin, Zülfikar'ın adamlarıyla karşılaşmamak için Galata'nın sokaklarında durmadan yer değiştiriyordu. Güneş ufukta iyice alçalmıştı. Kasımpaşa Mezarlığı'na ulaşan Bünyamin, babasının orada olduğunu gördü. Hemen yanına yaklaşmak istedi fakat Uzun İhsan Efendi oturduğu yerden kalkarak hızlıca oradan uzaklaştı. Oğlu Bünyamin peşinden koştu ve ona seslendi. Fakat Uzun İhsan hiç karşılık vermeden ortadan kayboldu

Bu parçayla ilgili,

- Gözlemci bakış açısıyla yazılmıştır.
- Devinim ağırlıklı bir parçadan alınmıştır.
- Anlatıcı, yazarın kendisidir.

yargılarından hangisi söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

Öncülde verilen parçayla ilgili I, II ve III. öncüllerde yer alan bilgilerin hepsi doğrudur.

Cevap: E

Çıkış Soru 1

O gün insanları sevebilmek arzusuyla otelin kapısını açtığım zaman karşıma ilk çıkan insan, bir küfeci çocuğu oldu. Kirli, soluk yanaklarına, çıplak ayaklarına merhametle değil, sevgi ile baktım. Zaten otelin kapısından bu niyetle çıkmamış mıydım? Onu kucaklamak, köşedeki kunduracıdan ona bir lastik ayakkabı, biraz ilerideki dükkandan beyaz bir keten pantolon almak arzusuyla durdum.

— Ne bakıyorsun efendi, dedi, hamal mı lazım?

— Yok çocuğum, dedim.

“Gel sana bir pantolon, bir ayakkabı alayım.” demek üzereydim. Fakat gözlerini görünce vazgeçtim. Yirmi beş kuruş çıkarıp verdim, yürüdüm. Arkamdan koşup iade etti. Yüzünü görmedim fakat elleri kararlı idi.

— Her sakallıyı baban zannetme, anladın mı?

Yirmi beşi aldım. Cevap vermeden yoluma devam etmek istedim. Birden bütün neşemin bir camın kırılışı kadar şangırtı çıkararak düşüp kırıldığını gördüm.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Olaylar hâkim bakış açısıyla anlatılmıştır.
B) Sade, içten ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
C) Anlatımında betimleyici unsurlardan faydalanılmıştır.
D) Anlatıcının psikolojik durumuna değinilmiştir.
E) Gündelik hayattan bir kesite yer verilmiştir.

(2019 AYT)

Öncüldeki parçada yalın bir anlatıma yer verilmiştir. “Kirli, soluk yanaklar, çıplak ayaklar” gibi ifadelerle betimleyici unsurlardan yararlanılmıştır. Günlük bir olay ele alınmış, anlatıcının psikolojik durumuna değinilmiştir. Ancak parçadaki olaylar hâkim bakış açısıyla değil kahraman bakış açısıyla oluşturulmuştur.

Cevap: A

Önemli

Bir hikâyede birden fazla anlatıcı bakış açısı bulunabilir, anlatıcının değişmesine göre bakış açısı da değişebilir.

Teması, konusu ve çatışma unsurları ile hikâye, yazıldığı dönemin siyasi, ekonomik, kültürel özelliklerini yansıtır.

Tema:

- Hikâyedeki temel duygu veya düşüncedir. Soyut ve geneldir.

Karşılaşma:

- Olay çevresinde gelişen edebî metinlerde çatışmaları, olay halkalarını veya yeni durumları oluşturacak şekilde kahramanların yüz yüze gelmeleridir.

Çatışma:

- Hikâyede karşıt duygu, düşünce ve isteklerin, kişilik özelliklerinin bir arada sunulmasıyla ortaya çıkan durumdur.
- Olayların dayandığı asıl ögedir.
- Merak duygusunu canlı tutar.

Örneğin

Peyami Safa'nın "*Fatih-Harbiye*" romanında başkahramanlardan Neriman, kendisi gibi Fatihli bir adamla birlikte. Ancak Neriman, Batılılaşmış bir adam olan Macit'e karşı ilgi duymaya başlayarak kendi kimliğini sorgular. Neriman'ın kendi içinde yaşadığı "Doğululuk-Batılılık" ikilemi bir "çatışma"dır.

Önemli

Hikâyeler, okuyucunun heyecanını diri tutmak adına kaleme alınır. Bu kurgu, okuyucunun ilgisini çekebilmek adına bir tür çatışma içermelidir. Yazarlar, karakterler ve diğer dış güçler arasında gerilim yarattığında, hikâye doğal olarak daha sürükleyici olacaktır.

Örneğin

Günlerdir yaşadıkları bu durum, içten içe onları kemiriyordu. Birbirlerine söyleyemedikleri pek çok şey vardı. Ama en önemlisi iki sevdalı yürekti. Nihayet Jale ile Sıtkı, bahçede karşı karşıya geldiler. Bir iki dakika öylece birbirlerine baktılar. Sonra Sıtkı iki adım attı Jale'ye doğru.

Bekir'le Sıtkı'nın bahçede bir araya gelmeleri, "karşılaşma" örneğidir.

Örnek Cevap Anahtarı

1. A 2. C 3. E

Çıkış Soru Cevap Anahtarı

1. A

Etkinlik-1

1. Aşağıda verilen parçaları dikkatlice okuyarak karşılarında verilen bakış açılarıyla eşleştiriniz.

1. Boyacı çocukla yürüdük. Şişman vücudundan çıkan koku, etrafımızı sardı. Güneş yaktıkça yakıyordu. Bir kırk adım kadar yürümüştük. Birden Mihal Usta'yı da yanımda buldum. "Geri mi döndün?" diye sorayım dedim. Vazgeçtim. On dakika kadar ağaçsız, gölgesiz yolda beraberce yürüdük. Konuşmadan. Yirmi adım ötemizdeki gölgeye varmak için öne doğru fırladım. Bir ara dönüp baktım ki boyacı ile Mihal Usta, büsbütün yavaşlamışlar.

a. İlahi Bakış Açısı

2. Bütün o parklar ışıklar, sağa sola savrulup giden şimşekler ve dalga dalga büyüyerek her şeyi yutan karanlık noktalar yavaşça kayboldu. Korkarak gözlerini açtı. Saatlerdir balyozla dövülüyormuş gibi zonklayan başının sol yanındaki ağrının kalmadığını hissetti. Bundan önceki krizlerde olduğu gibi şiddetli bir mide bulantısı yoktu ama yüzünün sol yanındaki, sol kol ve bacağındaki uyuşukluk devam ediyordu. Kalktı. Perdelerin sıkı sıkıya kapatılmasıyla iyice karartılmış küçük odaya yavaşça geçti.

b. Gözlemci Bakış Açısı

3. Deniz kenarında yürüyorlardı. Sahilde kumdan kale yapan çocukların başlarını okşuyor, onların kumdan kaleleri bozulmasını diye parmak uçlarında sola doğru eğilerek yürüyordu. Aniden karşıdan gelen kara köpek havlamaya başladı. Onu gören çocukların hepsi denize doğru koştu. Bir tanesi, sarışın olan kalesine sarılmış öylece bekliyordu. Köpek, geldi geldi kumdan kalenin önünde durdu.

c. Kahraman Bakış Açısı

1. C 2. A 3. B

Akran Çalışması:

Sınıf arkadaşlarınızla ikili grup oluşturunuz. Verilen görselle ilgili kısa bir hikâye çalışması yapınız. Hikâyeyi kurgularken kahraman bakış açısını ve öyküleyici anlatım biçimini hikâyeyizle harmanlayınız. Hikâyeye çarpıcı bir başlık bulunuz. Yazdığınız hikâyeyi sınıf arkadaşlarınıza sununuz ve onlardan gelen olumlu ve olumsuz eleştirileri kısaca raporlayınız.

Hikâye:

Eskiye Özlem

O yıllarda nenemler Üsküdar' da oturuyordu. Bense her hafta sonunu ipe çekerdim. Nenem ve dedemle olmak benim için çok eğlenceliydi. Dar sokaklar, tahinciler, yoğurtçular. Deniz kenarındaki balık ekmekler... Güzel günlerdi!

Olumlu Eleştiri: Yaşanan bir gerçeklik aktarılmış.

Olumsuz Eleştiri: Tasvirlere daha geniş yer verilebilirdi.

Etkinlik-2

Aşağıdaki soruları parçaya göre cevaplayınız.

I. Parça

ben sana mecburum bilemezsin
Adını mih gibi aklımda tutuyorum
Büyüdükçe büyüyor gözlerin
Ben sana mecburum bilemezsin
İçimi seninle ısıtıyorum

ağaçlar sonbahara hazırlanıyor
Bu şehir o eski İstanbul mudur?
Karanlıkta bulutlar parçalanıyor
Sokak lambaları birden yanıyor
Kaldırımlarda yağmur kokusu
Ben sana mecburum sen yoksun

(Atilla İlhan)

II. Parça

Yangın yarım saatten beri devam ediyordu. Fakat mahalle-
nin ahalişi iki ev sonra söneceğine inanıyorlardı. Çünkü bir
değerli kişinin türbesi vardı. Mümkün değil, o tutuşmazdı!
Şiddetli bir kible rüzgârı esiyor, alevleri, kıvılcımları saçan
tahta parçalarını, türbenin üzerine altındaki evlerin çatıla-
rına fırlatıyordu. İtfaiye bölüğü, tulumbalar son gayretlerini
sarf ediyorlardı. Polisler etrafı ablukaya almışlar, kaçırılan
eşyanın yağmasına meydan vermiyorlardı. Çiroz Ahmet
etrafına bir göz gezdirdi. Bu bir külhanbeyi idi. Onca yan-
gın demek vurgun demektir. Ama mahalle çok fakirdi. Bili-
yordu ki şu yanan zavallı kulübeciklerin içinde yatak yor-
gandan başka bir şey yoktu. Halbuki vurgunda âdet “yükte
hafif, pahada ağır şeyler”i bulmaktı. Allah belasını versin!
Faydasız yangın! diye başını salladı. Ahali türbenin önüne
toplanmıştı.

(Ömer Seyfettin)

1. Verilen metinleri edebî dil ve günlük dil özelliklerini göz önünde bulundurarak karşılaştırınız. Tespitlerinizi aşağıda belirtilen yerlere yazınız.

I. Parça *I. şiirde edebî bir dil kullanılmış, düzyazıdan farklı olarak sanatlı bir üslup sergilenmiştir.*

II. Parça *II. parçada günlük dile ait özelliklere yer verilmiştir. Parçada yalın, içten bir anlatım sergilenmiştir.*

2. I ve II. parçada geçen bazı sözcükler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Sözcüklerin anlamlarını sözlükten bularak birer cümlede kullanınız.

Sözcük	Anlamı	Cümle
Mih	<i>çivi</i>	<i>Duvardaki mihlari sökemedik.</i>
Mecbur	<i>Bir şeyi yapmak zorunda olan</i>	<i>Bugün onunla görüşmeye mecburum.</i>
Türbe	<i>Ünlü bir kimse için yaptırılan mezar</i>	<i>Hafta sonu dayımlarla türbeye gittik.</i>
Yağma	<i>Mal alıp kaçırma, talan</i>	<i>Mağazayı bayramda talan etmişler.</i>
Gayret	<i>Çalışma isteği, mücadele</i>	<i>Bu işte çok gayretlisin.</i>

3. II. parçada kullanılan bakış açısını gerekçesiyle yazınız.

Parçada ilahi bakış açısı örneklendirilmiştir. Anlatıcı, kahramanların aklından geçenleri bilmektedir. (yangının söneceğine inanıyorlardı, biliyordu ki şu yanan zavallı kulübeciklerin içinde yatak yorgandan başka bir şey yoktu.)

4. Verilen iki parçayı karşılaştırarak hangi metin sınıflandırmasında yer aldığını yazınız.

I. Parça *I. metin şiirdir. Coşku ve heyecana bağlı metin örneğidir.*

II. Parça *II. metin hikâyedir. Anlatmaya bağlı edebî metinler sınıflandırmasında yer almaktadır.*

Etkinlik-3

Aşağıdaki soruları bu parçaya göre cevaplayınız.

Yola Düşmek

Derhâl ahırdan atımı getirmelerini emrettim. Uşak emirlerimi anlamadı. Bu yüzden ahıra ben kendim gittim, eyeri atın üzerine attım ve bağladım. Uzaktan bir trompet sesi duyuluyordu, uşağa bu sesin ne manaya geldiğini sordum. Uşak hiçbir şey bilmiyordu, zaten hiçbir şey de duymuyordu. Tam bahçe kapısında yolunu kesti ve:

- Nereye gidiyorsunuz patron, diye sordu.
- Bilmiyorum, -dedim- yalnızca buradan dışarı çıkmak istiyorum, yalnızca buradan dışarıya. Yeter ki, buradan dışarı olsun, amacıma ulaşmamın tek yolu bu.
- Yani amacınızın ne olduğunu biliyor musunuz, diye sordu.
- Evet, -diye yanıtladım- az önce söyledim ya. Buradan dışarı çıkmak, amacım bu.

(Franz Kafka)

Yukarıdaki parça hikâyenin bir alt türü olan “küçürek hikâye” örneğidir. İnsan yaşamından kısa kesitler, anlar sunan hikâyelerdir.

1. Metinde kullanılan bakış açısını gerekçesiyle birlikte yazınız.

Kahraman bakış açısıyla yazılmıştır çünkü olaylar birinci kişi ağzından aktarılmıştır.

2. Metinden ünsüz benzeşmesi, yumuşaması ve ünlü daralmasına örnekler veriniz.

Benzeşme	Yumuşama	Daralma
<i>gittim</i>	<i>amacıma</i>	<i>duymuyordu</i>
<i>emrettim</i>	<i>uşağıma</i>	<i>diye</i>

3. Bu hikâyeyi gözlemci bakış açısını kullanarak kendi cümlelerinizle yeniden kurgulayıp yazınız.

Derhâl ahırdan atını getirmelerini emretti. Eyeri atın üzerine attı ve bağladı. Uzaktan bir trompet sesi duydu. Uşağa bu sesin ne anlama geldiğini sordu. Bahçe kapısında yolunu kesti ve: - Nereye gidiyorsunuz patron? diye sordu.

4. Metinde geçen “emir, mana, amaç, yanıt, uşak” sözcüklerinin eş anlamlarını bağlamdan çıkararak verilen tabloya yazınız ve örnek birer cümle oluşturunuz.

Sözcük	Eş anlamlısı	Örnek cümle
Emir	<i>buyruk</i>	<i>Buyruklar anında yerine getiriyordu.</i>
Mana	<i>anlam</i>	<i>Bu işe bir anlam veremedim.</i>
Amaç	<i>gaye</i>	<i>Gayemiz başarılı olmak.</i>
Yanıt	<i>cevap</i>	<i>Cevaplarınızı kısaca yazınız.</i>
Uşak	<i>Hizmetkâr</i>	<i>Hizmetkârlar hafta sonu izinliydi.</i>

5. "Yola Düşmek" hikâyesinin dil ve anlatım özellikleriyle ilgili değerlendirmelerinizi aşağıdaki tabloda ilgili kutucuğa "✓" veya "x" işaretiyle kodlayınız.

İçten, anlaşılır bir anlatım sergilenmiştir.	☐
Hikâyenin olay örgüsü, iletisini açıkça vermektedir.	☐
Hikâyede mekân tasviri olayı ilginç kılmıştır.	☐
Hikâyedeki diyaloglar, sürükleyiciliği sağlamıştır.	☐

6. Siz olsaydınız bu küçürek hikâyeye nasıl bir başlık verirdiniz? Gerekçesiyle birlikte kısaca yazınız.

<i>Amaç</i>

Etkinlik-4

1. Sınıf arkadaşlarınızla üçlü gruplar oluşturunuz. Aşağıda verilen yönergelere uygun kısa bir hikâye metni oluşturunuz. Hikâyenizi tamamladıktan sonra “Grup Değerlendirme” formunu doldurunuz.

Bu form, öz değerlendirme ve iş birliği içinde gerçekleştirilen bir çalışmada grubunuzun öğrenme çıktılarının tespitinde size yardımcı olacaktır.

Yönerge:

- Zaman** : Yaz tatili
Mekân : Deniz kenarı
Olay : Bir grup arkadaşın bahçelerine kuş yuvası yapmaları
Kişiler : Mahalle arkadaşları
Bakış açısı: Kahraman bakış açısı

Her yaz olduğu gibi o yazda Datça' da dayımların yazlığına gittik. Dayımlar yıldırları orada oturduğu için arkadaşlarımla her sabah buluşuyorduk. Deniz' in aklına bir fikir geldi. Hafta sonu dayımların bahçesine kuş yuvası yapmak! Hepimiz bayıldık bu fikre. Boya, fırça, eski su şişeleri. Malzemeler hazır. Başladık boyaya. Yuvalar bitince yaşadığımız mutluluğu anlatamam.

Etkinlik-5

Grup Çalışmasını Değerlendirme Formu

Tarih:

- Etkinlik** : *Hikâye yazma*
Öğrenci : *Elisa Yaman*
Grup Adı : *Bizim Gençler*
Numarası : *347*

1. Bu görevde grubunuzun etkinliğini tanımlayın.

Hikaye taslağını oluşturma

2. Grubunuzun güçlü yanları nedir?

Dayanışma ve iş birliği

3. Grubunuz hangi zorluklarla karşılaştı?

Farklı görüşleri ortak bir payda da buluşturabilme

4. Çalışmaya grubun tüm üyeleri katkıda bulundu mu?

Evet.

5. Birbirinizin düşüncelerini hoşgörülle dinlediniz mi?

Dinledik

6. Grup olarak bir sonraki çalışmanızı iyileştirmek için ne önerirsin?

Daha fazla ayrıntılı ve planlı çalışma

7. Grupta bir değişiklik yapmak isteseydiniz neyi değiştirdiniz?

Küçük gruplarla çalışmak istedim.

1. Aşağıdaki parçalardan hangisi ilahi bakış açısıyla oluşturulmuştur?

- A) Ve baktım. Minderde üst üste konmuş iki yastık. (Demek annem biraz rahatsızlanmış ve buraya uzanmış.) Masanın yanında rafın önüne çekilmiş bir sandalye. (Demek annem en üst raftan bir ilaç şişesi almış.) Ha... İşte masanın üstünde bir şişe: Kordiyal. (Demek annem bir fenalık geçirmiş. Minderin üstünde ıslak, buruşuk bir mendil.)
- B) Kocaman adamların oyuncaklarla oynamasını ayıpladılar. Onun için ben oyuncaklarımı bir odaya dolduracağım. Çalışmadığım, işe gitmediğim günler, geceleri oyuncak odama girip kapıyı arkadan kilitleyeceğim, oyuncaklarımla oynarken kimse görmesin de alay etmesin benimle...
- C) Kütüphanenin duvarlarındaki tabloları gözlemledim. Her biri farklı bir manzara ya da sanatsal eser resmetmişti. Resimler, sessizliği ve huzuru daha da derinleştiren bir atmosfer yaratıyordu. Her tablo duvarda yan yana asılıydı. Resimlerdeki renkler oldukça sıcaktı.
- D) Yaşlı annesinin o günkü dalgınlığı onun dikkatinden kaçmamıştı. Ne olmuştu, niçin böyle dalgındı? Ölümü düşünmesindendi bu dalgınlığı. Çocuklarının hepsini baş göz etmeden ölmesi ona çok koyacaktı. Bir an başını kaldırdı ve ölmek için erken olduğuna karar verdi, rahatladı.
- E) Yaşlı adam, ıslak caddelerde yürüyordu. Yanından kırmızı bir araba geçti yaya geçidinin orda durdu. Yeşil ışık yanınca karşıya geçti.

2. Sokağa açılan kemerli kapının önünden Fakir Halit günün hiçbir saatinde bozulmayan dengeli yürüyüşü ile geçip gitti. İlçenin sayılı zenginlerindendi. Fakat lakabını aşırı tutumluluğu yüzünden takmışlardı ona. Meteliğinin hesabını bilirdi. Doktor gülümsedi: "Yalnız parasının mı?" Dakikalarının da hesabını bilirdi. İşte, bütün mevsimlerde nasılsa öyle, sabah namazını kılacak, sonra da gene her zamanki gibi, gidip dükkânını açacaktı. Doktor kendi yaşayışındaki dağınıklığın sefaletini düşündü ve son bir zorlayışla alayı denedi... Alaya sığınmak istedi, "Allah kabul etsin, ağa."

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İç konuşmalara yer verilmiştir.
B) Gözlemci bakış açısıyla yazılmıştır.
C) Mekân belirsizdir.
D) Süslü, sanatlı bir dil kullanılmıştır.
E) Olağanüstü öğelere yer verilmiştir.

3. Anlatıcı, edebî metinlerde söz konusu olayı anlatan

I
hayalî varlıktır. Olayları yorumlar, yönlendirici görevi
II III IV
üstlenir; sadece birinci kişili anlatımla oluşturulur.
V

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Üç günden beridir hastanede yatıyordum. Artık buradaki hastalarla, yakınlarla ve doktorlarla arkadaş gibi olmuş-tuk. Geçenlerde göreve yeni başlayan doktorla da uzunca muhabbet etmiş, dertleşme fırsatını bulmuştum. Ancak geçen günler içinde hastalığımın aynı şekilde devam etmesi yavaştan canımı sıkmaya başladı. Muayeneye gelen doktorların yüzündeki o umutsuzluğu görebiliyordum. Gün geçtikçe kontrole gelen doktorlar daha hızlı bir şekilde yanımdan ayrılıyor, yüzüme pek bakmıyorlardı.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birinci kişili anlatımla yazılmıştır.
B) Mekân hakkında bilgiler verilmiştir.
C) Çatışma içeren bir bölümdür.
D) Ruh tahlillerine başvurulmuştur.
E) Sözcükler daha çok gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır.

5. Ahmet Mithat Efendi'nin *Felatun Bey ile Rakım Efendi* romanındaki "Felatun Bey" Batı taklitçisi ve alafranga özentiliği ile ---- örnek verilebilir. Geneli temsil eder ve ait olduğu toplumsal olgunun işlenişinde kullanılmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) karaktere B) kişiye C) başkahramana
D) tipe E) yardımcı karaktere

Cevap Anahtarı

1. D 2. A 3. E 4. C 5. D